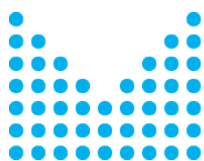

SVĚT OČIMA DĚTÍ 2021

18. ročník soutěže Ministerstva vnitra

odbor tisku a public relations
Ministerstva vnitra

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Cíl projektu

Cílem preventivně-vzdělávacího projektu je prevence sociálněpatologických jevů a zvyšování informovanosti z různých oblastí prostřednictvím tvůrčí činnosti dětí.

Cílové skupiny (děti ve věkovém rozpětí 5–16 let)

- děti mateřských škol – oddělení předškolních dětí
- děti prvního a druhého stupně základních škol
- děti z dětských domovů
- děti ze specializovaných škol
- děti ze středisek volnočasových aktivit.

Záštita

Záštitu nad projektem převzal ministr vnitra Jan Hamáček.

Soutěžní kategorie pro cílové skupiny dětí

Děti budou rozděleny podle věku do tří kategorií. V **první kategorii** budou děti zpracovávat výtvarnou formou jednotné téma. Ve **druhé a třetí kategorii** budou mít na výběr ze dvou témat, které mohou zpracovat jedním ze tří způsobů – výtvarným, literárním nebo audiovizuálním dílem.

Způsob zpracování děl

- výtvarné dílo – např. kresba, malba, koláž, trojrozměrná díla, fotografie
- literární dílo – např. vlastní úvaha, báseň, pohádka, povídka, komiks
- audiovizuální dílo – např. vytvoření záznamu divadelního představení, šotu, krátkého filmu.

Soutěžní témata

1. kategorie: **mateřské školy**

Téma: **Bezpečná cesta do školky**

2. kategorie: **1. stupeň základní školy**

Témata: **1. Svět v době pandemie a hrdinové v první linii**

2. Výhody a nevýhody mobilních telefonů

3. kategorie: **2. stupeň základní školy**

Témata: **1. Dezinformace v online prostředí a Fake News**

2. Svět v době pandemie a hrdinové v první linii

Zpracování zadaných témat

Úkolem dětí je vytvořit dílo na zvolené téma podle patřičné soutěžní kategorie.

Maximální počet dětí pracujících na díle:

- 3 děti v audiovizuální kategorii
- 2 děti ve výtvarné kategorii.

Maximální rozměry:

- Výtvarná díla mohou mít maximální **rozměr 1 x 1 m**.
- Trojrozměrná díla mohou mít maximální **rozměr 0,5 m x 0,5 m x 0,5 m**.
- Audiovizuální **max. 10 minut, fota do 5 MB** ve formát jpg.

Každé dílo musí obsahovat:

- **viditelný název tématu**
- **jména autorů**
- **věk**
- **třídu**
- **adresu a telefon školy**
- **kontaktní e-mail (škola, učitel/ka)**

Pokud nebudou díla obsahovat uvedené náležitosti, nebudou do soutěže zařazena. Vytvořené dílo je nutné poslat na adresu odboru tisku a public relations Ministerstva vnitra (viz dále). Každý výše zmíněný subjekt, zabývající se vzděláváním a výchovou dětí (MŠ, ZŠ, speciální školy, dětské domovy...), může zaslat v každé věkové kategorii ke každému soutěžnímu tématu **maximálně tři díla**. Informační listy k vyhlášeným soutěžním tématům budou k dispozici na internetových stránkách projektu na adrese <https://www.mvcr.cz/souteze-a-vystavy.aspx>.

Prosíme o dodržování počtu dětí, velikosti, rozsahu a označení děl, jinak nebudou díla do soutěže zařazena!

Podmínky soutěže

Účastí v soutěži převádí účastník veškerá práva související se zasláním dílem na organizátora soutěže a souhlasí s dodržováním oficiálních předpisů s tím, že všechna rozhodnutí organizátora přijme jako konečná. Účastník souhlasí s tím, že se zaslání dílo může využívat v preventivních projektech odboru tisku a public relations

Ministerstva vnitra, že bude pro tyto účely rozmnožováno a sdělováno veřejnosti, zejména prostřednictvím počítačové sítě, a dále že se budou rozmnoženiny díla rozšiřovat, půjčovat či vystavovat. Právo využít dílo výše uvedeným způsobem se poskytuje bezúplatně. Zasláná díla se stávají majetkem organizátora a účastníci nemají nárok na jejich vrácení. Účastníci soutěže souhlasí se zveřejněním přihlášených výtvorů po dobu dvou let od ukončení soutěže. Vyhlašovatel není povinen výtvor přihlášený do soutěže vystavit.

Vyhodnocení soutěžních témat a předání odměn

Hodnotící komise, tvořená pracovníky odboru tisku a public relations Ministerstva vnitra, vybere vítězná díla. Do konce května budou všichni výherci osloveni e-mailem s veškerými potřebnými informacemi.

Termíny (prosíme o jejich dodržení)

Soutěžní díla je nutné zasílat nejpozději **do 30. dubna 2021**, rozhodující je razítko pošty. Slavností vyhlášení vítězných děl a předání odměn se v letošním roce uskuteční v závislosti na epidemické situaci a vládních opatřeních. Předpokládaný termín vyhlášení je 17. června 2021 v Praze v Muzeu Policie ČR nebo 11. září 2021 v areálu Centra sportu Ministerstva vnitra. V případě, že nebude možné předat výhercům ceny v daném termínu osobně, budou ceny odeslány poštou. **Vzhledem k současné epidemické situaci, prosíme, sledujte naše webové stránky, kde budete informováni o případných změnách termínu vyhlášení soutěže** <https://www.mvcr.cz/souteze-a-vystavy.aspx>.

Kontaktní adresa pro zasilání děl

Ministerstvo vnitra, odbor tisku a public relations
Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/TP
170 34 Praha 7 – Letná

Na obálku napsat heslo: Svět očima dětí

Další informace k projektu:

Kontaktní osoba projektu:

Ing. Andrea Illeová
odbor tisku a public relations Ministerstva vnitra
e-mail: andrea.illeova@mvcr.cz
tel.: 974 832 726
internetová adresa: <https://www.mvcr.cz/>

INFORMAČNÍ LISTY K JEDNOTLIVÝM TÉMATŮM

1. kategorie: **mateřské školy**

Bezpečná cesta do školky

Víš, jak správně přecházet přes silnici? Kdo je chodec a jak vypadá přechod pro chodce? Jaký je rozdíl mezi semaforem pro chodce a pro auta?

Chodec a přechod pro chodce

Chodcem je osoba, která jde pěšky, ale také ta, která jede na kolečkových bruslích, koloběžce, skateboardu, lyžích, na kole (do deseti let), vede jízdní kolo nebo psa. Chodec má ze zákona povinnost být ohleduplný, pozorný a opatrný.

Přechod pro chodce je místo, které je určeno k přecházení chodců. Takové místo je označeno příslušnou dopravní značkou a vodorovným značením na vozovce (tzv. zebrou).

Jak funguje semafor

Přechod pro chodce je zpravidla řízený semaforem. Rozlišujeme semafor pro chodce a semafor pro auta. Na semaforu pro chodce se zobrazuje symbol panáčka ve dvou barvách. Červený panáček znamená „stůj“, zelený panáček znamená „volno“ neboli můžeš jít. Semafor může také vydávat zvuky podobné tikání. Víš proč? Zvukové signály semaforu jsou velmi důležité pro osoby se zrakovým postižením. Pokud semafor vydává zvuky pomalé, znamená to, že na semaforu svítí červený panáček, tzn. „stůj“. Pokud se tikání změní na rychlé, svítí zelený panáček a lidé mohou přecházet. Semafor pro auta svými barvami ukazuje vozidlům, kdy mají stát, připravit se k jízdě a kdy mohou projíždět. Semafor pro vozidla má tři barvy. Červená barva znamená „stůj“, žlutá „pozor“ a zelená „volno“.

Přecházení přes silnici

I když chodíš v doprovodu rodičů nebo s dospělými lidmi, musíš se naučit přecházet silnici tak, abys to v budoucnu zvládl sám. Přestože jdeš s maminkou, tatínkem nebo někým dalším, musíš se vždy dobře rozhlédnout. Pokud tě doprovází dospělý, je dobré držet se ho za ruku. V žádném případě nevbíhej na silnici. Pokud máš možnost přecházet po přechodu, tak ho vždy využij. Zapamatuj si, že jako chodec nemáš na přechodu pro chodce před auty absolutní přednost. Proto se musíš vždy dobře rozhlédnout, a teprve až si budeš jistý, že ti nehrozí žádné nebezpečí, můžeš vstoupit do silnice. Nejprve se rozhlédni vlevo, poté vpravo. Pokud se k tobě ani z jedné strany neblíží vozidlo, podívej se znovu vlevo a můžeš začít přecházet. Při přecházení se pořád ujišťuj, že ho můžeš bezpečně dokončit. Na přechodu pro chodce se nezastavuj, neloudej a s nikým si nepovídej. Když uslyšíš houkat sirény hasičů, sanitky nebo policie, nikdy nevstupuj do vozovky, i když svítí zelený panáček. Vždy počkej, až tato vozidla přejedou.

Viditelnost

Vidět a být viděn – to je základní pravidlo bezpečnosti na silnicích. Každý den totiž dochází k vážným dopravním nehodám, které jsou v mnoha případech zapříčiněny právě nedostatečnou viditelností chodců a cyklistů. Proto je velmi důležité mít na sobě v silničním provozu vždy některý z reflexních prvků, aby tě řidiči vozidel lépe viděli.

Mezi reflexní prvky patří například:

- reflexní vesta, je nejviditelnějším bezpečnostním prvkem v silničním provozu;
- reflexní pásky si můžeš připnout na ruku nebo nohu, přizpůsobí se každé velikosti;
- reflexní samolepky, kterými si můžeš například polepit batoh, helmu na kolo nebo koloběžku;
- plyšová reflexní zvířátka, která si můžeš připnout na batoh;
- reflexní přívěšky, odznaky, klíčenky a mnoho dalších.

Reflexní prvky v noci krásně svítí a můžeš si s nimi užít spoustu zábavy. Vždy je dobré kombinovat více reflexních prvků dohromady.

Cesta dopravními prostředky

Jezdíš někdy autobusem, trolejbusem nebo tramvají? Víš, jak se správně chovat na zastávce nebo uvnitř dopravních prostředků?

Během čekání na zastávce se děti rádi vzájemně pošťuchují. Nevšímají si přitom aut projíždějících kolem nich. Kvůli nepozornosti může dojít k ošklivé nehodě. Pokud jezdíš veřejnou dopravu, měl bys dodržovat zásady bezpečného chování nejen uvnitř dopravních prostředků, ale také na zastávkách. Pamatuj si:

- během čekání na zastávce nestůj blízko obrubníku ani na něm;
- při nástupu a výstupu se netlač;
- po vystoupení počkej, dokud tramvaj, autobus nebo trolejbus neodjede.
- během cesty se chovej klidně;
- v dopravním prostředku využij volných míst k sezení nebo se pevně drž madla.

Dopravní značky

S dopravními značkami se setkáváme téměř na každém kroku mimo domov. Znalost základních dopravních značek je důležitá pro tvůj bezpečný pohyb v silničním provozu. Jaké znáš dopravní značky?

Dej přednost v jízdě!

Hlavní pozemní komunikace

Přechod pro chodce

Stůj, dej přednost v jízdě!

Pomocné okruhy:

Zvládneš nakreslit semafor? Na jakou barvu semaforu můžeš přejít přes silnici? Co mají zebra a přechod pro chodce společného? Co nesmíš dělat na přechodu pro chodce? Umíš nakreslit některé dopravní značky?

Zkus namalovat obrázek, kresbu, koláž nebo vytvořit trojrozměrné dílo, které vyjádří, jak se správně chovat v silničním provozu, kdy přecházet přes silnici nebo jaké znáš dopravní značky.

Zdroj a více informací:

<https://www.bezpecnecesty.cz/cz/dopravni-vychova/dopravni-vychova-ve-skolach>
<https://www.policie.cz/clanek/videt-a-byt-viden-833768.aspx>

INFORMAČNÍ LISTY K JEDNOTLIVÝM TÉMATŮM

2. kategorie: **1. stupeň základní školy**

Svět v době pandemie a hrdinové v první linii

Vzpomínáš, kdy ses poprvé dozvěděl o koronaviru? Jak jsi se cítil?

Ještě donedávna jsme žili ve světě, kde nám spousta věcí připadala jako samozřejmost. Mohli jsme se vídat s rodinou a kamarády, kdykoliv jsme jen chtěli. Rodiče chodili každý den do práce a děti zase do školy. Kdo chtěl, mohl vycestovat na dovolenou nebo za zážitky do zahraničí. Mohli jsme bez jakýchkoliv omezení chodit na hřiště, do obchodů, do restaurací, na sportoviště, do bazénu a na mnoho dalších míst.

Na konci roku 2019 se ale vše změnilo. Po celém světě se začal šířit nový typ epidemie koronaviru označovaný jako covid-19. S postupným šířením koronaviru začaly vlády všech států vydávat nejrůznější opatření ve snaze zamezit šíření nákazy. Postupně se tak omezilo vzdělávání, kultura a sport. Koronavirus zkrátka úplně změnil náš běžný život, na který jsme byli doposud všichni zvyklí. Lidé se naučili pracovat z domova a děti přešly na online výuku. Roušky se staly běžnou součástí našeho oblečení.

V současné době bychom jen těžko hledali oblast, které se koronavirová nákaza vyhnula. Pandemie koronaviru totiž otřásla celým světem a ze dne na den změnila životy mnoha lidí. Donedávna pravděpodobně většina z nás ani nevěděla co je to karanténa a co všechno obnáší. Dnes je tento pojem, společně s nákazou koronaviru, tím nejpoužívanějším v médiích.

Pokud bys mohl vrátit jednu věc nebo aktivitu (např. čas strávený s kamarády, chození do školy, nakupování a mnoho dalších) v době před pandemií, která by to byla? Zkus se zamyslet nad tím, jak koronavirus ovlivnil tvůj život: co ti dal, nebo naopak vzal.

Co víme o koronaviru (covidu-19)?

Víš, jak se virus přenáší a jak se proti němu chránit?

Koronavirus je malý a nenápadný virus, který může být kolem tebe, i když ho nevidíš. Přestože je virus malý, dokáže být velmi nebezpečný. Do těla vstoupí přes sliznice nosohltanu a hltanu, popřípadě přes spojivky. Pokud se někomu dostane do těla, může mu způsobit například horečku, kašel nebo špatné dýchání. Nemusíš se bát. Mnoho lidí se koronavirem nenakazí, a když už onemocní, může to trvat jen krátce a zase se uzdraví. Někdy je to těžší hlavně pro starší lidi, třeba pro babičku a dědu. Ti potřebují být v posteli docela dlouho a někdy také v nemocnici. Proto platí, že úplně nejlepší je koronavirus vůbec „nechytit“. **Nákaze koronavirem můžeš předejít dodržováním těchto pravidel:**

- Myjeme si často a velmi pořádně ruce mýdlem. Tak viry prostě umyjeme z rukou nebo jiných částí těla a jsou pryč. Už se nikam nedostanou. Mýdlo je skvělý pomocník!
- Někdy nejsme právě poblíž umyvadla a mýdla, pak si potřeme ruce dezinfekčním gelem nebo roztokem. Ty jsou také pro koronaviry smrtící.
- Když kašleme nebo kýcháme, vždy zaboříme obličej do rukávu. Viry, pokud tam nějaké jsou, pak uschnou a už nikomu neublíží.
- Někdy nosíme přes nos a pusou roušku nebo masku. To pomáhá, aby se malé kapičky, které vydechujeme a které mohou obsahovat viry, nedostaly k nikomu jinému a také aby se tak snadno nedostaly od někoho jiného k nám. Chytré, že ano?
- Taky moc pomáhá být od ostatních lidí dostatečně daleko, asi dva metry. Tak daleko už se koronaviry vzduchem nepřenesou.
- A možná je nejlepší vůbec nebýt nablízku více lidem. Proto nechodíme ven jako jindy.
- Pak „koronavirus“ už nemá skoro žádnou šanci stěhovat se jako vetřelec do dalších organismů.
- Proto je někdy zakázáno chodit ven a být s ostatními lidmi. Říká se tomu „karanténa“.

Dalším jednoduchým pravidlem k zapamatování v boji proti koronaviru je pravidlo 3R – ruce, roušky, rozestupy:

- **Ruce** – pravidelně si myjte ruce teplou vodou a mýdlem nebo používejte dezinfekci.
- **Roušky** – při pobytu v uzavřených prostorách s vyšším počtem osob je nejúčinnější prevencí nosit roušku.
- **Rozestupy** – dodržujte bezpečné rozestupy alespoň dva metry od ostatních.

Je opravdu moc důležité všechna tato pravidla dodržovat. Dělají to stejně malí a velcí. Dodržováním těchto pravidel chráníš nejen sebe, ale také své blízké.

Hrdinové v první linii

Kdo jsou pro tebe hrdinové v první linii? Máš někoho takového ve svém okolí?

Lidé v první linii podstupují každý den riziko nákazy koronavirem. Mezi hrdiny první linie patří bezpochyby zdravotníci, hasiči, policisté, sociální pracovníci, dobrovolníci, psychologové a další. Hrdinové jsou ale i nenápadní lidé, kteří v době pandemie „normálně“ pracují pro nás ostatní, například pokladní v obchodech, popeláři, řidiči městské hromadné dopravy nebo kurýři. Všichni tito lidé si zaslouží velký obdiv a poděkování.

Přestože pandemie uzavřela obchody, restaurace a další zařízení, otevřela však lidská srdce a vyvolala obrovskou vlnu solidarity. Zatímco tedy někteří bojují v první linii, jiní začali například pomáhat lidem ve svém okolí s nákupem nebo venčením psa. Další našli své uplatnění například při šití roušek, výrobě dezinfekcí nebo při rozvozu pomůcek. V této souvislosti také došlo k rozvoji dobrovolnictví, kdy se lidé osobně zapojí do pomoci druhým.

Pomocné okruhy:

Kdo je pro tebe člověk v první linii? Jak vnímáš situaci ty? Co se pro tebe změnilo? Co by mělo podle tebe být jinak? Co ti koronavirus vzal, nebo naopak dal? Ovlivnila podle tebe pandemie chování některých lidí?

Pošli nám svou kresbu, malbu, úvahu, básničku, komiks nebo trojrozměrné dílo. Také můžeš vytvořit krátký film nebo nahrát své divadelního představení, pomocí kterého vyjádříš, jak se pro tebe změnil svět v době pandemie, co ti nejvíce chybí nebo kdo jsou pro tebe hrdinové z první linie?

Zdroj a více informací:

<https://www.mvcr.cz/clanek/jak-mluvit-s-detmi-o-koronaviru-nabizime-reseni.aspx>

<https://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=22241827&doctype=ART>

<https://www.msmt.cz/jak-mluvit-s-detmi-o-koronaviru-pomuze-prirucka-i-komiks>

<https://koronavirus.mzcr.cz/materialy-ke-stazeni/>

<https://www.natama.cz/cs/covid-19-jak-to-vysvetlit-detem/>

Výhody a nevýhody mobilních telefonů

Kdykoliv půjdeš po ulici, pojeděš autobusem, vlakem, tramvají, trolejbusem nebo v autě – pravděpodobně vždy uvidíš někoho, kdo drží v ruce telefon, píše SMS, telefonuje, fotí, hledá něco na internetu nebo hraje mobilní hry. Dnes už si jen málokdo z nás dokáže život bez mobilního telefonu představit. Mobilní telefony se zkrátka staly součástí našeho každodenního života.

Výhody a nevýhody mobilních telefonů

Používání mobilního telefonu je velkým přínosem. Můžeme si volat nebo psát s kamarády, pořizovat fotografie nebo videa, brouzdat po internetu.... Na druhé straně používání mobilního telefonu skrývá určitá rizika. Jaké znáš výhody a nevýhody používání mobilních telefonů?

Mezi výhody lze zařadit:

- **Komunikace kdekoliv a kdykoliv** – díky mobilnímu telefonu může člověk zůstat v kontaktu se svojí rodinnou a kamarády. Můžeš například zavolat rodičům, že se při cestě ze školy zdržíš, zavolat svému kamarádovi a podělit se s ním o své zážitky nebo si s ním dohodnout schůzku.
- **Rychlá pomoc** – pomocí mobilního telefonu si můžeš v případě nouze zavolat pomoc. Připomeňme si čísla pro tísňová volání.
 - **112 – TÍŠŇOVÉ VOLÁNÍ** (jednotné evropské číslo tísňového volání – SOS)
 - **150 – HASIČI** (Hasičský záchranný sbor – HZS)
 - **155 – ZÁCHRANKA** (Zdravotnická záchranná služba – ZZS)
 - **158 – POLICIE** (Policie ČR – PČR)
- **Víc než jen telefon** – zatímco dříve sloužil mobilní telefon pouze pro volání a psaní SMS, dnes telefony nabízejí mnohem více funkcí. Pomocí mobilního telefonu můžeme například pořizovat fotografie či videa, poslouchat hudbu nebo se připojit k internetu a během chvilky získat nepřeberné množství informací.

Nevýhody mobilních telefonů:

- **Odvádění pozornosti** – používání mobilního telefonu odvádí naši pozornost od jakékoliv činnosti, která vyžaduje soustředění (výuka ve škole, řízení automobilu, přecházení přes silnici a další). Měj na paměti, že i jen krátký pohled na displej telefonu odvrací pozornost a kvůli tomu může dojít například k vážné dopravní nehodě.

- **Závislost** – nadměrné používání telefonu může způsobit závislost. Závislost na mobilním telefonu má vážné dopady na náš život. Častým koukáním do telefonu totiž ztrácíme čas, který bychom mohli například strávit společným hraním venku s kamarády nebo s rodinou.

Desatero mobilní etikety

V současné době všichni používají mobilní telefony, málo kdo ale ví, že i používání mobilních telefonů má svá pravidla a platí zde určitá etiketa. Znáš některá pravidla mobilní etikety? Pojďme si představit ta nejdůležitější.

1. V divadle, v kině, na koncertě, při svatbách, v kostele a v jiných veřejných prostorech nastav místo hlasitého vyzvánění tichý režim anebo mobil raději úplně vypni.
2. Ve škole omez používání mobilu na minimum.
3. Jedeš na kole? Rozhodně netelefonuj ani nečti SMS! Mohlo by to hodně bolet, a dokonce by to mohl odskákat i někdo úplně nevinný!
4. Letíš letadlem? Na palubě jsou pro používání mobilů přísná pravidla. Řid' se tím, co říká letuška nebo stevard!
5. V autobuse, v tramvaji, ve vlaku... tam, kde je víc lidí pohromadě na malém prostoru a cizí rozhovory nejde neposlouchat, přemýšlej o tom, co říkáš. Ne všechno je určeno pro cizí uši.
6. V čekárně u doktora, v ordinaci nebo v nemocničním pokoji je většinou trochu vážná atmosféra, neruš tam hlasitým vyzváněním ani rozhovorem.
7. Chce po tobě někdo telefon na tvého kamaráda? Nikomu nedávej číslo bez vědomí jeho majitele. Číslo telefonu je soukromá věc a každý má právo sám si určit, kdo ho bude znát.
8. Předvídej situace, kdy je lepší nastavit tiché vyzvánění. Určitě je tvoje melodie originální, nemusíš s ní ale neustále rušit okolí.
9. Netelefonuj zbytečně v situacích, kdy jsi s rodinou nebo s kamarády (například u oběda, při večeři atd.) Je neslušné nechat ostatní čekat, než si vyřídíš svoje záležitosti.
10. Respektuj volný čas ostatních. S výjimkou mimořádných událostí volej v přijatelnou denní dobu nebo dej přednost SMS. Noční klid pro mobilní telefony začíná kolem deváté večerní a končí zhruba v sedm ráno. Vždycky ale záleží i na tom, komu voláš a jak dobře se s ním znáš.

Pomocné okruhy:

Dokážeš si představit svůj život bez mobilního telefonu? Napadají tě některé další výhody používání mobilních telefonů? V čem je pro tebe mobilní telefon vhodným pomocníkem? V čem naopak vidíš nevýhody používání telefonu? K čemu ty sám používáš nejvíce mobilní telefon? Víš, kolik času denně strávíš používáním mobilního telefonu?

Pošli nám svou kresbu, malbu, koláž, trojrozměrné dílo nebo plakát. Také můžeš vytvořit krátký film či nahrát divadelní představení, které tvým spolužákům nebo mladším dětem pomůže zamyslet se nad tím, jaké další výhody a nevýhody nám přináší používání mobilních telefonů.

Zdroj a více informací:

<https://bezpecne-online.saferinternet.cz/surfuj-bezpecne/komunikace-se-svetem/item/52-etiketa-pri-pouzivani-mobilnich-telefonu>

INFORMAČNÍ LISTY K JEDNOTLIVÝM TÉMATŮM

3. kategorie: 2. stupeň základní školy

Dezinformace v online prostředí a Fake News

Víš, jaký je rozdíl mezi informací a dezinformací? Poznáš, co je pravda a co lež?

Falešné zprávy ovlivňovaly lidstvo už od nepaměti. S příchodem internetu a rozvojem sociálních sítí se tento proces urychlil. V současném online prostředí je velmi obtížné poznat, která informace je pravdivá, a která naopak není. Pro začátek si uvedeme význam několika pojmů.

Informace, dezinformace, hoax a Fake News

- **Informace** jsou základním prvkem lidské komunikace. Základní význam informace spočívá v předání něčeho nehmotného, jako je například sdělení, myšlenka apod.
- **Dezinformace** je opakem pravdivé informace. Jedná se o záměrně nepravdivou (falešnou, lživou, zkreslenou) informaci, která má za cíl ovlivnit rozhodování a názory druhých tím, že ji budou považovat za důvěryhodnou a pravdivou.
- **Hoax** označuje falešnou poplašnou zprávu, která nejčastěji upozorňuje na neexistující nebezpečí. Hoax velmi často obsahuje výzvu žádající o rozeslání mezi co největší množství přátel (adres).
- **Fake News** označuje lživé a nepravdivé zprávy (hoaxy, dezinformace), které jsou vytvářeny účelově a vědomě. Tímto termínem je někdy také označována samotná žurnalistika, která je založena na úmyslném šíření nepravdivých informací.

7 tipů, jak poznat Fake news a dezinformace

1. **Ověřovat** – pokud ti bude připadat, že je zpráva příliš ohromující na to, aby byla pravdivá, využij důvěryhodné zpravodajské weby a tam si danou zprávu proveř. Můžeš také navštívit weby manipulatori.cz a hoax.cz, které dlouhodobě vyvrací falešné zprávy a uvádějí fakta na pravou míru.
2. **Důvěryhodnost zdrojů** – pokud se autor článku snaží fakta dokládat odkazem na jiný server, přesvědč se, zda odkaz na jiný web rovněž není podezřelý. Přes vyhledávač můžeš také ověřovat pravdivost citací. *Příklad: Zdá se ti výrok našeho pana prezidenta podezřelý? Stačí, když tento výrok zkopíruješ a zadáš do vyhledávače Google. Tímto si ověříš, zda daný výrok uvádějí také ostatní weby či nikoliv.*
3. **Jméno autora** – mezi základní novinářská pravidla patří uvedení podpisu na začátku nebo na konci jakéhokoliv článku. Pokud v článku není uvedeno jméno autora, může to značit, že se autor článku snaží něco skrývat, a pravděpodobně se bude jednat o falešnou zprávu.

4. **Poutavý nadpis nebo titulek** – typickým příkladem Fake news je článek, jehož titulek je příliš dlouhý, křiklavý, napsaný velkými písmeny a obsahuje šokující informace. Na konci takového nadpisu nebo titulku stojí většinou dva až tři vykřičníky. Jedná se o jednu z nejčastějších metod, jak upoutat čtenářovu pozornost a přinutit ho kliknout na odkaz s podvodným článkem. Tato metoda se však dá s trochou dobré pozornosti velmi snadno rozpoznat.
5. **Útok na média** – autoři falešných zpráv často útočí na média. Jejich snahou je vyvolat ve veřejnosti vůči médiím nedůvěru, a prosadit tak své falešné zprávy jako pravdivé. Jako příklad lze uvést: „*Klasická média před vámi důležité informace tají! Čeho se bojí, proč neřeknou pravdu a spolupracují s podsvětím?!*”
6. **Falešná fotografie** – soustřeď svou pozornost také na obrázky. Falešné zprávy jsou velmi často doprovázeny starými fotografiemi, které zkreslují danou realitu. Ověření pravosti fotografie je velmi snadné. Zkopíruj URL adresu obrázku, vlož ho do Google vyhledávače a zjisti, zda se vztahuje k tématu, o němž článek pojednává.
7. **Zamysli se nad tím, co čteš** – je důležité přemýšlet nad tím, co na internetu čteš za příspěvky. Při čtení informací si sám sobě polož otázky jako například: *Jaký byl záměr autora při psaní tohoto článku? Má takhle vypadat seriózní článek? Proč autor používá tolik emotivních výrazů?*

V současné době bohužel neexistuje žádná cesta, jak se nepravdivému obsahu na internetu bránit. Jedinou možností je to, že budeš veškeré informace na internetu ověřovat a přemýšlet nad nimi.

Pomocné okruhy:

Důvěřuj, ale prověřuj! Víš, co může způsobit nepravdivá zpráva? Proč je důležité se v dnešní době vyznat v informacích? Znáš nějakou kauzu, kde média zveřejnila nepravé informace? Poslal ti některý z tvých přátel někdy tzv. hoax nebo Fake News?

Pošli nám svou kresbu, malbu, úvahu, komiks nebo trojrozměrné dílo. Také můžeš vytvořit krátký film nebo nahrát své divadelního představení, které vyjádří tvůj pohled na dezinformace v online prostředí a Fake News, které nás každý den obklopují.

Zdroj a více informací:

<https://www.vysvetli.cz/fakenews>

<https://www.netbox.cz/n/7-tipu-jak-poznat-fake-news-dezinformace>

Svět v době pandemie a hrdinové v první linii

Vzpomínáš, kdy ses poprvé dozvěděl o koronaviru? Jak jsi se cítil?

Ještě donedávna jsme žili ve světě, kde nám spousta věcí připadala jako samozřejmost. Mohli jsme se vídat s rodinou a kamarády, kdykoliv jsme jen chtěli. Rodiče chodili každý den do práce a děti zase do školy. Kdo chtěl, mohl vycestovat na dovolenou nebo za zážitky do zahraničí. Mohli jsme bez jakýchkoliv omezení chodit na hřiště, do obchodů, do restaurací, na sportoviště, do bazénu a na mnoho dalších míst.

Na konci roku 2019 se ale vše změnilo. Po celém světě se začal šířit nový typ epidemie koronaviru označovaný jako covid-19. S postupným šířením koronaviru začaly vlády všech států vydávat nejrůznější opatření ve snaze zamezit šíření nákazy. Postupně se tak omezilo vzdělávání, kultura a sport. Koronavirus zkrátka úplně změnil náš běžný život, na který jsme byli doposud všichni zvyklí. Lidé se naučili pracovat z domova a děti přešly na online výuku. Roušky se staly běžnou součástí našeho oblečení.

V současné době bychom jen těžko hledali oblast, které se koronavirová nákaza vyhnula. Pandemie koronaviru totiž otřásla celým světem a ze dne na den změnila životy mnoha lidí. Donedávna pravděpodobně většina z nás ani nevěděla co je to karanténa a co všechno obnáší. Dnes je tento pojem, společně s nákazou koronaviru, tím nejpoužívanějším v médiích.

Pokud bys mohl vrátit jednu věc nebo aktivitu (např. čas strávený s kamarády, chození do školy, nakupování a mnoho dalších) v době před pandemií, která by to byla? Zkus se zamyslet nad tím, jak koronavirus ovlivnil tvůj život: co ti dal, nebo naopak vzal.

Co víme o koronaviru (covidu-19)?

Víš, jak se virus přenáší a jak se proti němu chránit?

Koronavirus je malý a nenápadný virus, který může být kolem tebe, i když ho nevidíš. Přestože je virus malý, dokáže být velmi nebezpečný. Do těla vstoupí přes sliznice nosohltanu a hltanu, popřípadě přes spojivky. Pokud se někomu dostane do těla, může mu způsobit například horečku, kašel nebo špatné dýchání. Nemusíš se bát. Mnoho lidí se koronavirem nenakazí, a když už onemocní, může to trvat jen krátce a zase se uzdraví. Někdy je to těžší hlavně pro starší lidi, třeba pro babičku a dědu. Ti potřebují být v posteli docela dlouho a někdy také v nemocnici. Proto platí, že úplně nejlepší je koronavirus vůbec „nechytit“. **Nákaze koronavirem můžeš předejít dodržováním těchto pravidel:**

- Myjeme si často a velmi pořádně ruce mýdlem. Tak viry prostě umyjeme z rukou nebo jiných částí těla a jsou pryč. Už se nikam nedostanou. Mýdlo je skvělý pomocník!
- Někdy nejsme právě poblíž umyvadla a mýdla, pak si potřeme ruce dezinfekčním gelem nebo roztokem. Ty jsou také pro koronaviry smrtící.
- Když kašleme nebo kýcháme, vždy zaboříme obličej do rukávu. Viry, pokud tam nějaké jsou, pak uschnou a už nikomu neublíží.
- Někdy nosíme přes nos a pusou roušku nebo masku. To pomáhá, aby se malé kapičky, které vydechujeme a které mohou obsahovat viry, nedostaly k nikomu jinému a také aby se tak snadno nedostaly od někoho jiného k nám. Chytré, že ano?
- Taky moc pomáhá být od ostatních lidí dostatečně daleko, asi dva metry. Tak daleko už se koronaviry vzduchem nepřenesou.
- A možná je nejlepší vůbec nebýt nablízku více lidem. Proto nechodíme ven jako jindy.
- Pak „koronavirus“ už nemá skoro žádnou šanci stěhovat se jako vetřelec do dalších organismů.
- Proto je někdy zakázáno chodit ven a být s ostatními lidmi. Říká se tomu „karanténa“.

Dalším jednoduchým pravidlem k zapamatování v boji proti koronaviru je pravidlo 3R – ruce, roušky, rozestupy:

- **Ruce** – pravidelně si myjte ruce teplou vodou a mýdlem nebo používejte dezinfekci.
- **Roušky** – při pobytu v uzavřených prostorách s vyšším počtem osob je nejúčinnější prevencí nosit roušku.
- **Rozestupy** – dodržujte bezpečné rozestupy alespoň dva metry od ostatních.

Je opravdu moc důležité všechna tato pravidla dodržovat. Dělají to stejně malí a velcí. Dodržováním těchto pravidel chráníš nejen sebe, ale také své blízké.

Hrdinové v první linii

Kdo jsou pro tebe hrdinové v první linii? Máš někoho takového ve svém okolí?

Lidé v první linii podstupují každý den riziko nákazy koronavirem. Mezi hrdiny první linie patří bezpochyby zdravotníci, hasiči, policisté, sociální pracovníci, dobrovolníci, psychologové a další. Hrdinové jsou ale i nenápadní lidé, kteří v době pandemie „normálně“ pracují pro nás ostatní, například pokladní v obchodech, popeláři, řidiči městské hromadné dopravy nebo kurýři. Všichni tito lidé si zaslouží velký obdiv a poděkování.

Přestože pandemie uzavřela obchody, restaurace a další zařízení, otevřela však lidská srdce a vyvolala obrovskou vlnu solidarity. Zatímco tedy někteří bojují v první linii, jiní začali například pomáhat lidem ve svém okolí s nákupem nebo venčením psa. Další našli své uplatnění například při šití roušek, výrobě dezinfekcí nebo při rozvozu pomůcek. V této souvislosti také došlo k rozvoji dobrovolnictví, kdy se lidé osobně zapojí do pomoci druhým.

Pomocné okruhy:

Kdo je pro tebe člověk v první linii? Jak vnímáš situaci ty? Co se pro tebe změnilo? Co by mělo podle tebe být jinak? Co ti koronavirus vzal, nebo naopak dal? Ovlivnila podle tebe pandemie chování některých lidí?

Pošli nám svou kresbu, malbu, úvahu, básničku, komiks nebo trojrozměrné dílo. Také můžeš vytvořit krátký film nebo nahrát své divadelního představení, pomocí kterého vyjádříš, jak se pro tebe změnil svět v době pandemie, co ti nejvíce chybí nebo kdo jsou pro tebe hrdinové z první linie?

Zdroj a více informací:

<https://www.mvcr.cz/clanek/jak-mluvit-s-detmi-o-koronaviru-nabizime-reseni.aspx>

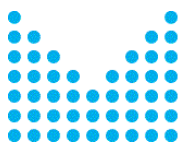
<https://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=22241827&doctype=ART>

<https://www.msmt.cz/jak-mluvit-s-detmi-o-koronaviru-pomuze-prirucka-i-komiks>

<https://koronavirus.mzcr.cz/materialy-ke-stazeni/>

<https://www.natama.cz/cs/covid-19-jak-to-vysvetlit-detem/>

Užitečné odkazy

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

www.mvcr.cz

www.policie.cz

Policie České republiky – jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti.

www.hzscr.cz

Hasičský záchranný sbor České republiky – základním posláním Hasičského záchranného sboru ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, ať již se jedná o živelní pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky.